

VALSTYBINIO IR VIETOS SAVIVALDOS
VIEŠOJO SEKTORIAUS TEISĖS AKTŲ
STEBĖSENOS TYRIMAS

NACIONALINĖ VARTOTOJŲ KONFEDERACIJA
Pranešėjas dr. Vygintas Sidzikauskas

2017 m. gruodžio 18 d.
LR Seimas
Vilnius

TURINYS

A decorative graphic at the top of the slide features the word "TURINYS" in a bold, black, sans-serif font. The letters are partially overlaid by a series of red circles. The first circle is solid red and covers the 'T'. The second circle is an outline and covers the 'U'. The third circle is solid red and covers the 'R'. The fourth circle is an outline and covers the 'I'. The fifth circle is solid red and covers the 'N'. The sixth circle is an outline and covers the 'Y'. The seventh circle is solid red and covers the 'S'.

- Viešojo intereso problema
- Tyrimo metodologija
- NVO tarybų veiklos stebėseną
- Vietos savivaldos veiklos stebėseną
- Išvados
- Pasiūlymai centrinei ir vietos valdžiai

Viešojo intereso problema (1)

Europos Sąjungos Sutarties pamatinės 4 nuostatos :

- 1) administracinio ir teisės aktų leidybos teisėtumas*
- 2) ekonominės laisvės (laisvas prekių, paslaugų, kapitalo ir asmenų judėjimas)*
- 3) pagrindinių žmogaus teisių užtikrinimas*
- 4) politinių teisių (skaidrumo ir subsidiarumo) užtikrinimas*

Viešojo intereso problema (2)

- Subsidiarumo principas numato, kad viešojo sektoriaus funkcijos turi būti vykdomos įmanomai žemiausiu lygmeniu
- *NVO tvarkytis pačioms, socialines paslaugas parinkti, planuoti ir net finansuoti savo nuožiūra mažose bendruomenėse*
- *Taikant šį principą galima siekti veiksmingesnės pagalbos asmenims, mažinti valstybinių institucijų kontrolę ir išlaidas*

Viešojo intereso problema (3)

- Subsidiarumo principas gana sudėtingas ir, be privalumų, turi nemažai dilemų bei rizikų. Be to, tam būtinos tam tikros socialinės-politinės sąlygos, „*solidaristinis mentalitetas*“
- LR teisės aktuose *viešojo intereso sąvokos* įstatymų leidėjas ne tik nepaaiškina, bet ir nenurodo jokių objektyvių kriterijų arba norminių požymių, pagal kuriuos suinteresuoti subjektai galėtų vykdyti atitinkamas viešųjų paslaugų, patenkančių į viešojo intereso problematiką veiklas

Viešojo intereso problema (4)

- Kai įstatymų leidėjas teisės aktuose įtvirtina normą, kurioje panaudoja sąvoką *viešasis interesas* ir nepateikia jos apibrėžimo, tada tokia teisės norma įstatymus taikantiems vykdomosios ir teisinės valdžios subjektams iš esmės suteikia diskrecinę galią
- Tačiau tai nereiškia, kad individai, socialinės grupės ar jiems atstovaujanti NVO negali spręsti, kas yra viešojo intereso dalykas
- Viešojo intereso dalykas dažnai yra įvairių vertybių ir nuomonių konkurencijos rezultatas

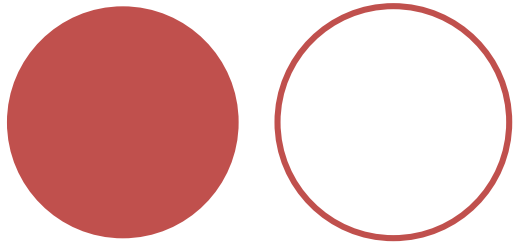

Tyrimo metodologija (1)

- **Tyrimo objektą** apibrėžia LR NVO plėtros įstatymas
- NVO prioritetus, tikslus, uždavinius, siekiamus rezultatus nustato **Nacionalinėje pažangos strategijoje**
- NVO taryba teikia pasiūlymus dėl NVO plėtros politikos, finansavimo prioritetų
- Savivaldybės tarybos sprendimu sudaroma savivaldybės NVO taryba, kuri teikia pasiūlymus dėl savivaldybės teritorijoje veikiančių NVO veiklos skatinimo

Tyrimo metodologija (2)

TAIKINYS		PRIEMONĖ	REZULTATAS
ES Sutarties norma SKAIDRUMAS	Skaidrumas	Teisinės veiklos aplinkos monitoringas	Yra/Nėra
	Viešumas	Bendradarbiavimo su NVO ir kitomis visuomeninėmis organizacijomis programos	Yra/Nėra
		Yra/Nėra	
ES Sutarties norma SUBSIDIARUMAS	NVO finansinis tvarumas	Visuomenės įsitraukimas į biudžeto valdyseną	Yra/Nėra
	Rašytinių konsultacijų paskelbimas	Yra/Nėra	
	Yra/Nėra		

Tyrimo išvados (1)

- LR vyriausybė nedetalizuoja, nėra parengusi atitinkamos tvarkos ir jos įgyvendinimo rekomendacijų dėl LR NVO plėtros įstatyme nustatytų NVO tarybos ir savivaldybių NVO tarybų ataskaitų rengimo ir skelbimo, atitinkamų teisės aktų stebėsenos
- NVO taryba per 4 m. dar nėra viešai paskelbusi savo veiklos ataskaitos
- Iš 10 savivaldybių tik 2 paskelbė savivaldybių NVO tarybų 2016 m. veiklos ataskaitas
- Savivaldybių (merų, tarybų) 2016 m. veiklos ataskaitose neišskiriama NVO problematika

Tyrimo išvados (2)

- NVO įtraukimas į viešųjų paslaugų teikimą LR teisiškai nėra varžomas, veiklas deklaruoja virš 30 tūkstančių LR registruotų NVO subjektų. Tačiau tik 25% iš jų pateikė finansines ataskaitas už 2016 m., tik 55% iš jų yra nurodę e-pašto adresus
- Savivaldybės nevykdo teisės aktų stebėsenos
- Savivaldybėse nesukurta NVO informacijos apsaugos sistema
- Centrinė ir vietos valdžia netaiko rašytini

Tyrimo išvados (3)

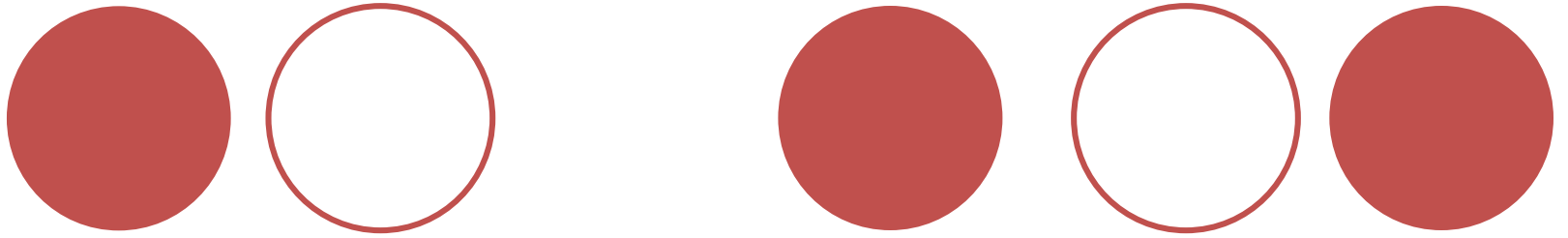
- NVO faktinis kokybinis indėlis viešųjų paslaugų teikime LR nėra identifikuojamas ar sisteminamas nei valstybės, nei vietos savivaldos sektoriuose
- Valstybės ir vietos savivaldos institucijos nevykdo gyventojams svarbaus viešojo komunalinių paslaugų sektoriaus *vartotojų ekonominės perspektyvos stebėsenos*, nesistemina aktualios techninės-ekonominės informacijos
- ES Sutarties skaidrumo ir subsidiarumo

Pasiūlymai dėl Skaidrumo normos

- **Savivaldybėms:** administracijoms kasmet teikti taryboms ir visuomenei savivaldybių NVO tarybos veiklos metinės ataskaitas su NVO viešojo intereso atstovavimo stebėsenos pažyma;
- **LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijai:** parengti NVO tarybų ataskaitų rengimo ir viešo skelbimo rekomendacijas;
- **LR vyriausybei:** NVO *Baltosios knygos* patvirtimas;
- **LR vyriausybei:** NVO veiklų viešojo intereso

Pasiūlymai dėl Subsidiarumo normos

- **Savivaldybėms:** administracijoms parengti ir viešai paskelbti NVO įsitraukimo į savivaldybėje teikiamas viešąsias paslaugas duomenis, nurodant kaštų-naudos rodiklius;
- **LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijai:** parengti NVO įgalinimo viešo skelbimo rekomendacijas;
- **LR Seimui:** NVO iniciatyvų, sukuriančių realų viešojo intereso tenkinimą, finansinio tvarumo užtikrinimas centrinės ir vietos valdžios finansinio tvarumo konkurenciniu

Děkoju už děmesj